

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BS/101/7/89

ZAMIARY UDZIAŁU W WYBORACH DO SEJMU W PODZIALE WOJEWÓDZKIM

Informacja z badań (3)

Kwiecień 1989 r.

W sondażu przeprowadzonym w dniach 28.02-13.03.89 na ogólnopolskiej próbie udziałowej dorosłej ludności Polski z nadreprezentacją województw (3946 osób), umożliwiającą poznanie zamiarów wyborczych w poszczególnych województwach, badaliśmy:

- gotowość uczestniczenia w wyborach,
- przewidywany przez respondentów średni udział społeczeństwa w wyborach oraz
- przewidywaną możliwość zwiększenia wpływu obywateli na skład Sejmu i autentyczność wyborów.

Wykorzystując odpowiedzi na pytanie: "W tym roku odbędą się wybory do Sejmu. Czy zamierza Pan(i) wziąć w nich udział?" (tab.1) utworzono wskaźnik gotowości uczestniczenia w wyborach do Sejmu (tab. 2¹ aneksu, rys.1²). Najczęściej chęć udziału w nich zgłaszają respondenci województw: chełmskiego, jeleniogórskiego, białostockiego, toruńskiego, płockiego, słupskiego, suwalskiego, sieradzkiego, kaliskiego i bydgoskiego, najrzadziej zaś białkopodlaskiego, łódzkiego, koszalińskiego, częstochowskiego i siedleckiego.

Trzeba odnotować, że deklarowany udział w wyborach wynikający z rozkładu odpowiedzi na pytanie: "Gdyby wybory odbyły się w najbliższą niedzielę, czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?" (tab. 1 aneksu) jest niższy od uzyskanego na podstawie odpowiedzi na wyżej przytoczone pytanie.

Zróżnicowanie wskaźnika gotowości według wieku i grup społeczno-zawodowych prezentuje tabela 2 aneksu. Zwraca uwagę bardzo niska gotowość wśród respondentów w wieku 18-29 z województw: łomżyńskiego, częstochowskiego, leszczyńskiego, koszalińskiego, ostrołęckiego i poznańskiego oraz powyżej 30 roku życia w województwie białkopodlaskim, a także rolników w województwie stołecznym i emerytów w białkopodlaskim.

Przewidywany przez respondentów poszczególnych województw średni udział wyborców w głosowaniu przedstawia rysunek 2³.

---

¹ Wskaźnik ten może przyjmować wartości od 0 do 100. Maksymalna oznacza, że na przytoczone pytanie wszyscy badani odpowiedzieli "na pewno tak", minimalna zaś - "na pewno nie".

² Określenie "bardzo wysoka" oznacza, że udział w wyborach deklarowało ponad 70% respondentów, "bardzo niska" - mniej niż 56%.

³ Przewidywany średni udział społeczeństwa w wyborach uznaje się za "bardzo wysoki", gdy według rokowań respondentów frekwencja będzie ponad 64-procentowa, "bardzo niska", gdy będzie poniżej 52%.

Największy optymizm w tej kwestii wyrażają badani w województwach: białostockim, słupeckim i plockim, najbardziej zaś pesymistyczni są reprezentanci szczecińskiego i siedleckiego.

Ponadto sondowaliśmy, czy i w jakim stopniu respondenci są przekonani, że tegoroczne wybory mogą być inne od dotychczasowych, bardziej autentyczne i zwiększy się wpływ wyborców na skład Sejmu (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Pytanie	Odpowiedzi respondentów		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Czy w tegorocznych wyborach:			
- zwiększy się wpływ wyborców na to, kto znajdzie się na liście kandydatów	48,9	21,3	29,8
- kandydaci będą walczyć o przychylność i głosy wyborców	57,0	18,4	24,7
- większość nurtów politycznych istniejących w Polsce będzie miała swoich kandydatów na posłów	59,1	12,3	28,5
- zwiększy się wpływ wyborców na to, kto zostanie wybrany	51,7	19,8	28,4

Przekonanie o możliwości dokonania się tych zmian określono za pomocą wskaźnika pozytywnego nastawienia do wyborów⁴ (rys.3). Bardzo duże jego wartości charakteryzują reprezentacje elektoratu z województw: wrocławskiego, rzeszowskiego i wałbrzyskiego, najmniejsze zaś - białkopodlaskiego, piotrkowskiego, jeleniogórskiego, konińskiego, krośnieńskiego i szczecińskiego.

⁴ Może on przyjmować wartości od 100 (cztery odpowiedzi "tak") do zera (0 odpowiedzi "tak"). Określenie "bardzo duży" oznacza wielkość wskaźnika - powyżej 70, "bardzo niski" - poniżej 40.

Tabela 1

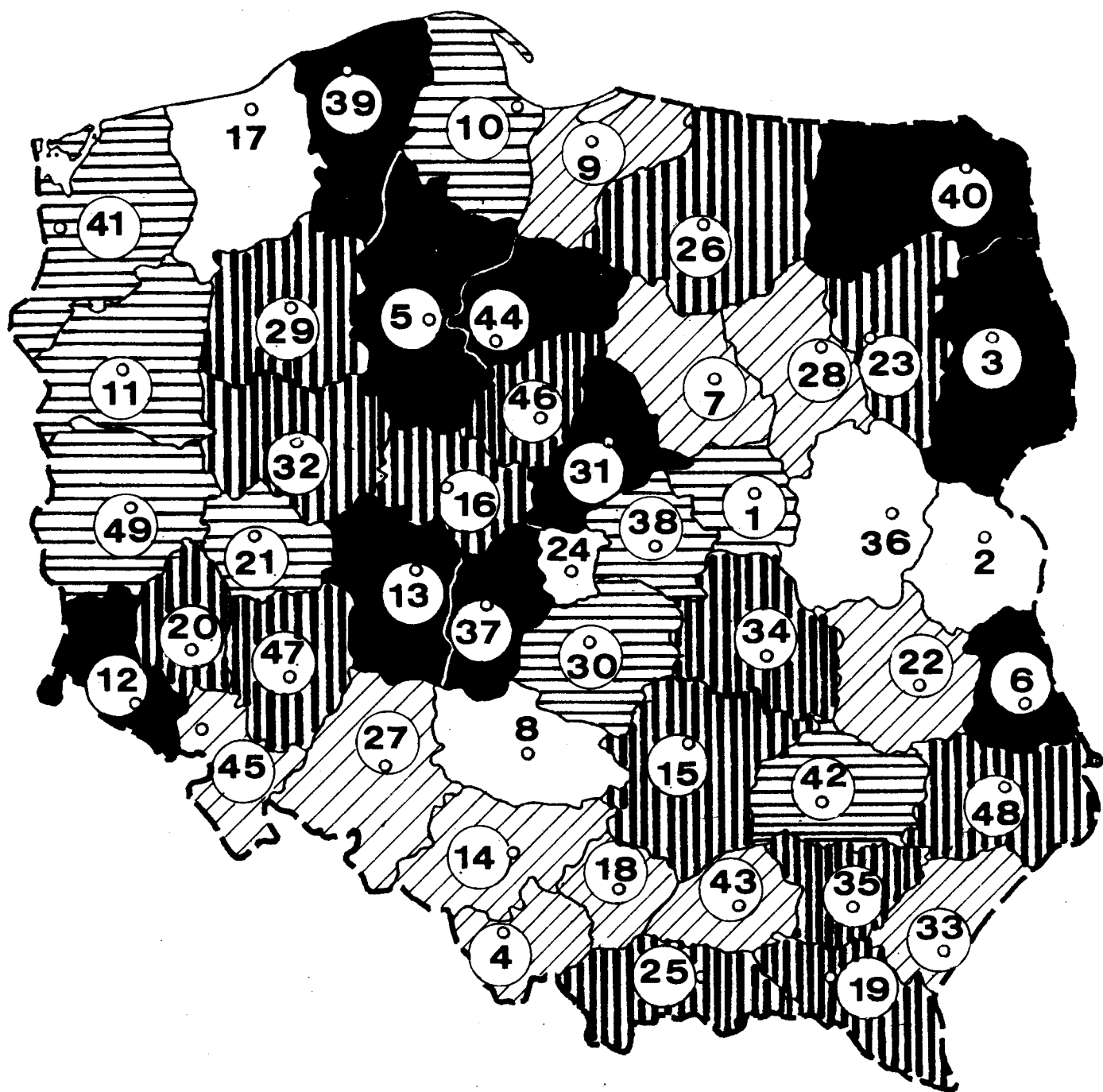
w procentach

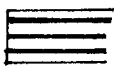
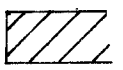
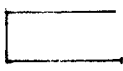
Województwo	Odpowiedzi na pytania:								Przewidywany udział społeczeństwa w wyborach (średnia)	Liczba badanych
	Gdyby wybory do Sejmu odbyły się w najbliższą niedzielę, czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?				W tym roku odbędzie się wybory do Sejmu. Czy Pan(i) zamierza wziąć w nich udział?					
	na pewno tak	raczej tak	raczej nie	na pewno nie	na pewno tak	jeszcze nie wiem, ale prawdopodobnie	na pewno nie			
					tak	nie				
POLSKA (ogółem)	23,2	31,8	21,5	23,1	29,5	41,3	18,7	10,2	57,7	3940
Stołeczne warszawskie	19,9	27,6	28,8	23,7	29,5	39,1	22,4	9,0	56,7	154
Białkopodlaskie	10,9	10,9	25,0	53,1	7,8	25,0	34,4	32,8	60,4	64
Białostockie	48,7	20,5	16,7	14,1	57,9	21,1	10,5	10,5	68,7	74
Bielskie	20,9	32,6	16,3	30,2	23,3	37,2	26,7	12,8	54,0	86
Bydgoskie	35,5	36,6	19,4	8,6	39,8	37,6	20,4	2,2	59,0	92
Chełmskie	40,3	40,3	16,1	3,2	46,8	43,5	9,7	0,0	57,8	61
Ciechanowskie	12,1	51,5	16,7	19,7	16,7	56,1	13,6	13,6	59,2	66
Częstochowskie	9,6	38,6	27,7	24,1	12,2	45,1	31,7	11,0	55,3	83
Elbląskie	7,4	25,0	26,5	41,2	17,6	48,5	19,1	14,7	58,4	68
Gdańskie	21,5	29,9	20,6	28,0	29,9	37,4	24,3	8,4	59,3	107
Gorzowskie	21,4	42,9	24,3	11,4	27,1	48,6	15,7	8,6	54,4	69
Jeleniogórskie	44,4	31,5	13,0	11,1	63,0	18,5	11,1	7,4	57,1	53
Kaliskie	23,1	39,7	24,4	12,8	37,2	44,9	14,1	3,8	55,0	78
Katowickie	18,7	23,4	19,1	38,8	22,6	42,9	21,2	13,2	54,9	211
Kieleckie	21,9	34,4	20,8	22,9	30,2	43,8	17,7	8,3	59,7	94
Konińskie	29,4	35,3	17,6	17,6	32,4	41,2	19,1	7,4	62,9	69
Koszalińskie	14,3	14,3	32,9	38,6	18,6	31,4	31,4	18,6	54,3	66
Krakowskie	19,6	17,6	29,4	33,3	24,5	39,2	24,5	11,8	54,4	100
Krośnieńskie	30,3	25,8	21,2	22,7	37,3	40,3	13,4	9,0	57,1	67
Legnickie	30,0	31,4	17,1	21,4	37,1	37,1	14,3	11,4	57,8	70
Leszczyńskie	30,3	36,4	16,7	16,7	27,3	48,5	13,6	10,6	60,4	65
Lubelskie	16,5	30,8	18,7	34,1	25,3	36,3	20,9	17,6	57,3	89
Łomżyńskie	16,1	35,7	26,8	21,4	30,4	50,0	10,7	8,9	61,6	55
Łódzkie	7,8	27,2	25,2	39,8	12,6	42,7	25,2	19,4	54,4	103
Nowosądeckie	17,1	47,4	22,4	13,2	23,7	56,6	14,5	5,3	55,7	76
Olsztyńskie	26,9	33,3	14,1	25,6	33,3	38,5	23,1	5,1	58,7	78
Opolskie	20,2	25,7	22,9	31,2	27,8	36,1	19,4	16,7	59,8	105
Ostrołęckie	27,7	23,1	29,2	20,0	26,2	35,4	30,8	7,7	52,6	63
Piłskie	26,1	39,1	17,4	17,4	31,9	44,9	14,5	8,7	63,6	69
Piotrkowskie	11,8	51,3	27,6	9,2	14,5	60,5	19,7	5,3	51,5	76
Płockie	33,3	41,7	18,1	6,9	38,9	50,0	6,9	4,2	65,7	71
Poznańskie	17,5	38,8	23,3	20,4	26,0	51,9	14,4	7,7	57,1	102
Przemyskie	23,0	23,0	27,9	26,2	22,2	49,2	11,1	17,5	52,9	63
Radomskie	29,5	32,1	23,1	15,4	33,3	37,2	24,4	5,1	54,8	77
Rzeszowskie	18,4	28,9	26,3	26,3	32,9	44,7	17,1	5,3	53,9	76
Siedleckie	14,5	36,8	19,7	28,9	22,4	38,2	21,1	18,4	51,6	75
Sieradzkie	41,2	29,4	20,6	8,8	42,6	38,2	16,2	2,9	54,4	68
Skierniewickie	20,6	33,8	23,5	22,1	27,9	39,7	22,1	10,3	59,1	68
Słupskie	47,0	25,8	12,1	15,2	54,5	25,8	7,6	12,1	67,9	65
Suwalskie	44,1	35,3	4,4	16,2	45,6	39,7	5,9	8,8	60,0	67
Szczecińskie	27,6	23,0	24,1	25,3	32,2	32,2	20,7	14,9	49,4	85
Tarnobrzskie	30,6	31,9	20,8	16,7	26,4	48,6	16,7	8,3	58,4	72
Tarnowskie	14,3	39,0	24,7	22,1	15,6	54,5	16,9	13,0	56,3	77
Toruńskie	22,1	31,2	26,0	20,8	45,5	36,4	16,9	1,3	62,0	77
Wałbrzyskie	27,8	36,7	15,2	20,3	24,1	44,3	16,5	15,2	61,3	79
Włocławskie	17,6	50,0	23,5	8,8	27,9	45,6	20,6	5,9	59,1	67
Wrocławskie	26,0	17,7	16,7	39,6	44,8	29,2	15,6	10,4	60,1	96
Zamojskie	29,0	34,8	17,4	18,8	27,1	52,9	15,7	4,3	60,0	70
Zielonogórskie	21,1	39,5	22,4	17,1	30,3	42,1	17,1	10,5	60,8	75

Tabela 2

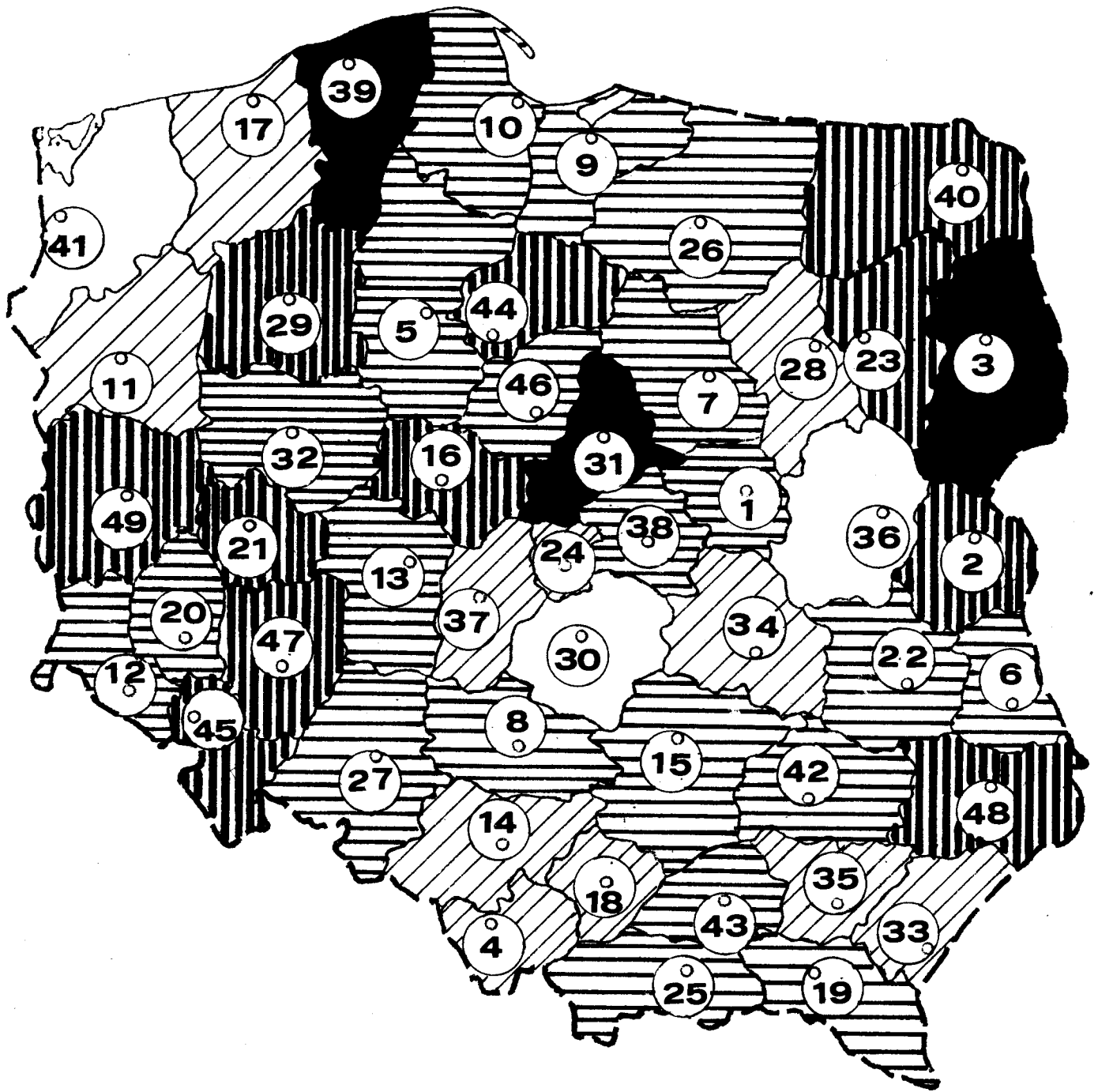
Województwo	Wskaźnik gotowości uczestnictwa w wyborach do Sejmu								
	według wieku				według grup społeczno-zawodowych				
	18-29	30-39	40-59	powyżej 60 lat	zatrudnieni w go- spodarce		rolnicy	emeryci	inni niepra- cujący
				uspo- lecznio- nej	nie uspo- lecznio- nej				
Stołeczne warszawskie	60,6	65,1	62,2	63,4	65,1	73,2	37,4	61,1	56,6
Białkopodlaskie	51,5	38,8	39,9	22,7	37,4	-	41,9	22,2	39,9
Białostockie	56,6	97,3	76,1	56,6	82,9	-	85,6	56,1	58,3
Bielskie	59,2	59,2	56,5	51,8	59,9	33,3	44,4	50,7	60,5
Bydgoskie	72,4	75,3	72,2	64,6	75,6	66,6	66,6	64,7	69,9
Chełmskie	63,3	80,9	82,2	83,3	80,1	91,6	66,6	79,4	77,7
Ciechanowskie	53,7	74,4	59,2	43,5	63,5	66,6	61,0	42,3	54,1
Częstochowskie	49,9	57,1	49,9	54,3	56,0	33,3	58,2	52,7	16,6
Elbląskie	54,5	51,8	58,3	64,2	58,2	52,3	61,8	55,5	41,6
Gdańskie	59,4	58,9	62,6	72,4	60,9	44,4	88,8	64,5	61,0
Gorzowskie	63,3	62,5	59,0	80,5	62,1	53,2	57,0	76,9	70,7
Jeleniogórskie	78,4	95,2	84,8	50,0	82,2	100,0	91,6	53,3	77,7
Kaliskie	51,8	70,0	72,5	81,7	74,1	55,5	71,6	72,1	55,5
Katowickie	49,2	58,6	64,1	58,9	61,2	54,7	46,6	53,6	53,8
Kieleckie	51,8	74,6	62,3	68,4	64,0	66,6	63,3	76,8	53,3
Konińskie	62,7	68,9	77,2	50,0	71,0	66,6	75,5	48,8	61,8
Koszalińskie	45,8	52,0	58,3	45,2	48,4	24,9	44,4	57,7	66,6
Krakowskie	50,8	55,1	64,3	62,6	59,4	66,6	46,6	64,6	33,3
Krośnieńskie	64,4	60,3	72,7	76,1	65,8	66,6	53,3	76,1	100,0
Legnickie	50,8	66,6	77,7	74,0	72,8	46,6	49,9	83,3	43,3
Leszczyńskie	44,4	62,8	72,1	69,1	61,8	83,3	73,3	66,6	33,3
Lubelskie	47,6	61,7	63,7	44,9	59,2	58,3	72,7	41,6	46,6
Łomżyńskie	27,7	79,3	77,0	53,8	81,2	41,6	65,2	49,9	66,6
Łódzkie	46,3	52,3	50,5	47,7	53,5	33,3	66,6	51,3	37,4
Nowosądeckie	68,6	56,6	70,7	68,8	67,3	66,6	55,5	70,5	58,3
Olsztyńskie	63,2	65,3	69,8	69,4	70,6	33,3	62,9	59,5	66,6
Opolskie	51,8	62,8	64,1	50,8	63,7	55,5	58,9	33,3	47,5
Ostrołęckie	41,6	53,7	68,2	71,3	68,2	0,0	62,6	66,6	36,6
Pilskie	57,8	52,9	77,7	80,0	65,7	-	52,3	80,9	61,0
Piotrkowskie	61,5	65,3	52,8	63,3	64,0	55,5	53,7	62,1	61,0
Płockie	66,6	75,5	74,6	83,3	71,0	100,0	77,7	76,1	91,6
Poznańskie	42,1	72,5	72,0	65,0	67,1	73,3	72,1	63,8	48,1
Przemyskie	47,5	54,3	69,8	54,1	62,2	41,6	66,6	47,1	55,5
Radomskie	63,3	63,8	77,7	50,0	67,4	66,6	72,8	57,5	59,2
Rzeszowskie	61,4	82,0	64,3	73,3	66,6	73,2	74,9	69,6	77,7
Siedleckie	48,6	55,5	51,8	60,2	58,2	0,0	66,6	54,3	28,5
Sieradzkie	64,1	78,4	84,8	60,3	81,1	70,7	77,7	57,7	74,9
Skierniewickie	69,4	64,7	62,1	52,0	64,6	33,3	64,2	52,7	66,6
Słupskie	59,2	71,1	78,4	90,0	73,7	85,7	73,7	87,4	33,3
Suwalskie	58,7	78,7	84,0	76,9	72,7	49,9	86,6	76,8	77,7
Szczecińskie	46,6	58,5	67,7	60,0	60,4	61,1	66,6	66,6	47,5
Tarnobrzeskie	57,1	55,5	72,5	71,6	60,9	66,6	71,3	77,7	49,9
Tarnowskie	61,1	49,9	62,9	58,8	57,2	66,6	61,8	58,3	45,8
Toruńskie	66,6	75,2	78,9	75,9	72,5	83,3	85,1	77,1	66,6
Wałbrzyskie	52,9	56,6	67,9	54,8	65,0	45,8	66,6	59,9	19,9
Włocławskie	61,8	57,3	76,4	66,6	69,6	66,6	55,5	69,9	59,9
Wrocławskie	64,8	59,5	81,5	72,9	68,2	53,2	79,1	80,5	59,2
Zamojskie	52,3	66,6	68,2	74,4	69,9	66,6	63,8	71,3	33,3
Zielonogórskie	50,0	53,5	77,2	75,5	64,9	38,8	70,7	75,5	49,9

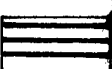
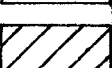
Rys. 1. Gotowość do uczestniczenia w wyborach do Sejmu

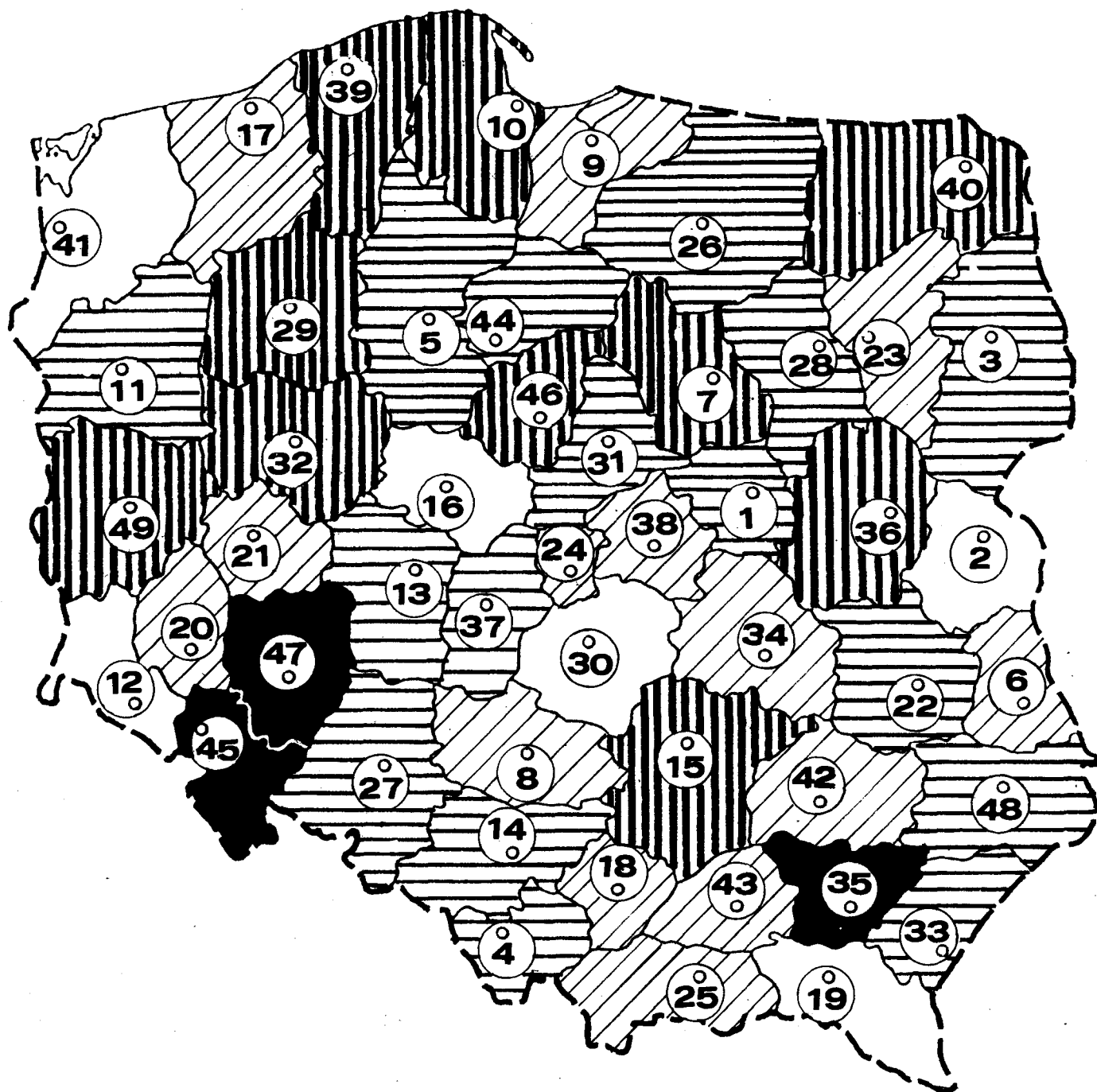
	Bardzo wysoka	1. Stołeczne warszawskie	17. Koszalińskie	33. Przemyskie
	Wysoka	2. Białkopodlaskie	18. Krakowskie	34. Radomskie
	Średnia	3. Białostockie	19. Krośnieńskie	35. Rzeszowskie
	Niska	4. Bielskie	20. Legnickie	36. Siedleckie
	Bardzo niska	5. Bydgoskie	21. Leszczyńskie	37. Sieradzkie
		6. Chełmskie	22. Lubelskie	38. Skierniewickie
		7. Ciechanowskie	23. Łomżyńskie	39. Słupskie
		8. Częstochowskie	24. Łódzkie	40. Suwalskie
		9. Elbląskie	25. Nowosądeckie	41. Szczecińskie
		10. Gdańskie	26. Olsztyńskie	42. Tarnobrzeskie
		11. Gorzowskie	27. Opolskie	43. Tarnowskie
		12. Jeleniogórskie	28. Ostrołęckie	44. Toruńskie
		13. Kaliskie	29. Piłskie	45. Wałbrzyskie
		14. Katowickie	30. Piotrkowskie	46. Włocławskie
		15. Kieleckie	31. Płockie	47. Wrocławskie
		16. Konińskie	32. Poznańskie	48. Zamojskie
				49. Zielonogórskie

Rys. 2. Przewidywany przez respondentów średni udział społeczeństwa w wyborach do Sejmu

	Bardzo wysoki	1. Stołeczne warszawskie	17. Koszalińskie	33. Przemyskie
	Wysoki	2. Białkopodlaskie	18. Krakowskie	34. Radomskie
	Średni	3. Białostockie	19. Krośnieńskie	35. Rzeszowskie
	Niski	4. Bielskie	20. Legnickie	36. Siedleckie
	Bardzo niski	5. Bydgoskie	21. Leszczyńskie	37. Sieradzkie
		6. Chełmskie	22. Lubelskie	38. Skierniewickie
		7. Ciechanowskie	23. Łomżyńskie	39. Słupskie
		8. Częstochowskie	24. Łódzkie	40. Suwalskie
		9. Elbląskie	25. Nowosądeckie	41. Szczecińskie
		10. Gdańskie	26. Olsztyńskie	42. Tarnobrzeskie
		11. Gorzowskie	27. Opolskie	43. Tarnowskie
		12. Jeleniogórskie	28. Ostrołęckie	44. Toruńskie
		13. Kaliskie	29. Piłskie	45. Wałbrzyskie
		14. Katowickie	30. Piotrkowskie	46. Włocławskie
		15. Kieleckie	31. Płockie	47. Wrocławskie
		16. Konińskie	32. Poznańskie	48. Zamojskie
				49. Zielonogórskie

Rys. 3. Pozytywne nastawienie do wyborów do Sejmu

	Bardzo duże	1. Stołeczne warszawskie	17. Koszalińskie	33. Przemyskie
	Duże	2. Białkopodlaskie	18. Krakowskie	34. Radomskie
		3. Białostockie	19. Krośnieńskie	35. Rzeszowskie
	Średnie	4. Bielskie	20. Legnickie	36. Siedleckie
		5. Bydgoskie	21. Leszczyńskie	37. Sieradzkie
Niskie	6. Chełmskie	22. Lubelskie	38. Skierniewickie	
	7. Ciechanowskie	23. Łomżyńskie	39. Słupskie	
Bardzo niskie	8. Częstochowskie	24. Łódzkie	40. Suwalskie	
	9. Elbląskie	25. Nowosądeckie	41. Szczecińskie	
	10. Gdańskie	26. Olsztyńskie	42. Tarnobrzeskie	
	11. Gorzowskie	27. Opolskie	43. Tarnowskie	
	12. Jeleniogórskie	28. Ostrołęckie	44. Toruńskie	
	13. Kaliskie	29. Piłskie	45. Wałbrzyskie	
	14. Katowickie	30. Piotrkowskie	46. Włocławskie	
	15. Kieleckie	31. Płockie	47. Wrocławskie	
	16. Konińskie	32. Poznańskie	48. Zamojskie	
			49. Zielonogórskie	